

Gebruik beeldmateriaal bij SVOK-scholen

Met ingang van 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht. Deze nieuwe privacywetgeving zorgt voor versterking en uitbreiding van ieders privacyrechten.

Als SVOK-scholen staan we voor goed onderwijs. Dit betekent dat iedere leerling de kans krijgt om de voor hem of haar beste plek in de samenleving te vinden, passend bij het eigen leervermogen en het individuele talent. Goed onderwijs is voor ons onlosmakelijk verbonden met een veilige leer- en werkomgeving voor leerlingen én medewerkers. De nieuwe privacywetgeving draagt hiertoe bij. Het zorgt ervoor dat we voorwaarden creëren en bewustwording stimuleren, zodat eenieder zorgvuldig omgaat met de persoonsgegevens van zichzelf en van een ander.

De inhoud van deze handreiking is gebaseerd op een handreiking van [Kennisset](#).

Beeldmateriaal

De AVG bevat strenge regels voor de bescherming van persoonsgegevens. Dit zijn gegevens die direct of indirect te herleiden zijn tot een bepaald persoon. Ook foto's en video's zijn dus persoonsgegevens. Dit zijn zelfs bijzondere persoonsgegevens. Wij gaan als scholen daarom zorgvuldig om met deze foto's en video's. We plaatsen geen beeldmateriaal waarvan leerlingen schade kunnen ondervinden. En we plaatsen bij foto's en video's in beginsel geen namen van leerlingen.

Toestemming

Voor het gebruik van beeldmateriaal van leerlingen, hebben wij als school toestemming nodig. Deze toestemming moet vooraf zijn verkregen. Als de leerling jonger is dan 16 jaar, moeten de ouders die toestemming geven. Als de leerling 16 jaar of ouder is, moet hij/zij zelf toestemming geven. Zonder deze toestemming mogen wij foto's en video's van leerlingen niet gebruiken.

Bij het vragen van toestemming zijn steeds drie criteria van belang:

1. De toestemming is **in vrijheid** gegeven. Dit betekent dat een leerling of zijn ouders toestemming altijd mogen weigeren, zonder dat zij hoeven te vrezen dat zij daardoor benadeeld zullen worden.
2. De toestemming is **ondubbelzinnig**. Ouders en leerlingen moeten expliciet kunnen aangeven waar ze wel of geen toestemming voor verlenen, en de school moet dit achteraf altijd kunnen aantonen.
3. De toestemming is **specifiek**. Het moet duidelijk zijn waar toestemming voor gegeven wordt en met welk doel. Bijvoorbeeld gebruik op de website, in de schoolgids of de nieuwsbrief.

Als SVOK-scholen zijn wij eveneens verantwoordelijk voor het veilig delen van beeldmateriaal. Een fotoalbum mag bijvoorbeeld niet openbaar op de website van de school worden geplaatst. Dit album staat in een beveiligd gedeelte en is alleen toegankelijk voor leerlingen en ouders via een wachtwoord. Ook voor dit gebruik is toestemming van de leerling en/of ouders nodig.

Hoe gaan SVOK-scholen om met beeldmateriaal?

1. Wij vragen vooraf uitdrukkelijk om toestemming.

De toestemming voor het gebruik van beeldmateriaal vragen wij vooraf aan ouders of de leerling (indien deze 16 jaar of ouder is). Dit doen we in het aanmeldformulier voor de SVOK-scholen.

2. Wij komen elk jaar terug op de afspraak.

Het is niet voldoende om slechts één keer toestemming te vragen. Elk schooljaar moeten wij daarop terugkomen. Ouders of de leerling (indien deze 16 jaar of ouder is) krijgen een verzoek om dit te doen bij de eerste inlog in Magister of een andere applicatie aan het begin van het nieuwe schooljaar.

3. Wij vragen specifiek toestemming.

Ouders en leerlingen moeten weten waar ze toestemming voor geven als de school beeldmateriaal wil gebruiken. Het is niet voldoende als wij vragen om algemene toestemming ('ja, ik geef de school toestemming om foto's of video's te gebruiken'). De toestemming moet juist specifiek zijn. Bijvoorbeeld: 'Ik geef toestemming voor gebruik op de website'. In Magister of een andere applicatie geven ouders en/of leerlingen aan waarvoor ze toestemming verlenen. Bijvoorbeeld:

Beeldmateriaal mag door [NAAM SCHOOL] gebruikt worden:	Beeldmateriaal wordt gebruikt voor de volgende doelen:
☐ in de schoolgids en/of schoolbrochure	Informereren van (toekomstige) ouders en (toekomstige) leerlingen over de school en de onderwijsmogelijkheden. Hiernaast wordt het beeldmateriaal gebruikt voor PR-doeleinden van de school.
☐ op de openbare website van de school	Informereren van (toekomstige) ouders en (toekomstige) leerlingen over de school, het gegeven en te volgen onderwijs en diverse onderwijsactiviteiten, zoals excursies, schoolfeesten, etc.
☐ op het besloten deel van de website van de school	Informereren van ouders en leerlingen over de onderwijsactiviteiten, zoals excursies, schoolfeesten, etc.
☐ in de (digitale) nieuwsbrief	Ouders en leerlingen informeren over activiteiten en ontwikkelingen van de school.
☐ in het bestuursverslag en de schoolplannen	Ouders, leerlingen en externe partijen informeren over de onderwijsontwikkelingen en plannen van de school en van SVOK.
☐ op sociale media accounts van de school (Twitter, Facebook)	Informatie verspreiden over activiteiten (zoals excursies) en ontwikkelingen op school. Het delen van beeldmateriaal geeft een indruk over het gegeven onderwijs op school.
☐ als video-opname voor intern gebruik, te weten opleiding en coaching van medewerkers	Observatie van een medewerker (doorgaans een docent) in een lessituatie, ten behoeve van opleiding en coaching (lesobservatie).

4. Wij publiceren niet zonder toestemming.

Als de ouders of de leerling (indien deze 16 jaar of ouder is) geen toestemming hebben gegeven voor gebruik van beeldmateriaal, dan mag het beeldmateriaal niet worden gepubliceerd.

5. Wij vermelden het beleid ook in de schoolgids en op de website.

Het is belangrijk dat ouders en leerlingen weten hoe wij omgaan met beeldmateriaal. In de schoolgids en op de website van de school geven we daarom uitleg over onze werkwijze.

Extra toelichting gebruik toestemming

Geen toestemming nodig voor gebruik voor onderwijskundige doeleinden

Er is geen toestemming van ouders nodig voor het gebruik van beeldmateriaal in de klas en les voor (uitsluitend) onderwijskundige doeleinden. Ook is er geen toestemming nodig voor het plaatsen van een foto op een schoolpas of voor gebruik van een foto in het administratiesysteem. Wel gelden voor het gebruik van dat beeldmateriaal de gewone privacyregels (zoals dataminimalisatie: terughoudend omgaan met beeldmateriaal van leerlingen).

Toestemming moet specifiek zijn

In het toestemmingsformulier is apart toestemming opgenomen voor verschillende categorieën. De Algemene Verordening Gegevensbescherming eist dat een ouder een goed geïnformeerde beslissing kan nemen, die ook specifiek is. Het vragen van algemene toestemming 'voor gebruik van beeldmateriaal door de school' is dat zeker niet. Wij mogen dus niet vragen: 'als u niet wilt dat we foto's van uw kind gebruiken, kunt u dat kenbaar maken'.

Foto's maken door ouders of leerlingen op school

Het kan voorkomen dat ouders het vervelend vinden dat andere ouders of leerlingen foto's maken van hun kind(eren). De school wil voor alle leerlingen een veilige omgeving zijn, en niet een plek waar leerlingen (en hun ouders) bang hoeven te zijn dat zij steeds worden gefotografeerd. Een schoolgebouw is niet zomaar een openbare plaats waar iedereen toegang tot heeft. De school kan aan het verlenen van toegang dus voorwaarden stellen door bijvoorbeeld ouders en leerlingen in de nieuwsbrief te vragen terughoudend te zijn met het maken en publiceren van foto's, door het stellen van bepaalde regels of door de (verstreckende) norm dat fotograferen of filmen van leerlingen tijdens de les of in klas alleen is toegestaan door docenten.

Als er beeldmateriaal op het beveiligde deel van de website door ouders of leerlingen gekopieerd wordt en vervolgens gedeeld via sociale media, is dat niet meer de verantwoordelijkheid van de school. De school zal ouders en leerlingen wijzen op hun eigen verantwoordelijkheid hierin.

Toestemming geven door één of twee ouders

Als leerlingen jonger zijn dan 16 jaar, beslissen de wettelijk vertegenwoordigers (de ouders) over de privacy. De wet gaat ervan uit dat de school mag vertrouwen op de mededelingen van één ouder. Als dat vertrouwen terecht is, dan is de andere ouder ook gebonden aan die mededeling. Bij het ondertekenen van de toestemmingsverklaring, mag de school dus vertrouwen op de toestemming als één ouder die geeft. Alleen als de school weet of redelijkerwijs dient te beseffen dat de andere ouder (die niet getekend heeft) tegen de toestemming is, mag de school niet uitgaan van die ene ondertekening. Dan moet de school van beide ouders toestemming hebben. Vooral bij gescheiden ouders kan het verstandig zijn om de toestemming van beide ouders te vragen. Voor het intrekken van toestemming is de mededeling van één ouder ook voldoende.

Bij twijfel is het beter om te vertrouwen op twee handtekeningen, of om het beeldmateriaal dan maar niet te gebruiken.